

Uittisten tiedote



2015/3

Syksyisiä ajatuksia Vaittisten sukuseuralle

Sateisena, tuulisena ja ankeana marraskuisena päivänä, kun odotellaan ensilunta, on yksi asia, joka jaksaa minua ilahduttaa. Kotini lipputangossa hulmuu sukuseuramme isännänviiri. Välillä kieppuen ja heiluen tuulenpuuskassa kuin odotellen sen rauhoittumista, päästäkseen esittämään parhaat puolensa. Punamustana kieppuessaan viiri tuo mieleen ne ajat, jotka olemme sukuseurassamme kokeneet näiden vuosien aikana.

Pienestä muutaman hengen ryhmästä lähtenyt ajatus Vaittisten sukuseuran perustamisesta on toteutunut. Pitkän tutkimuksen jälkeen saimme sukukirjat julkaistua ja tuo Isännänviiri salossani muistuttaa joka päivä siitä, että on ollut hienoa aikaa saada olla sukuseuramme puheenjohtaja.

Jos vuonna 1997 seuraa perustettaessa minulle olisi kerrottu, missä ollaan sukuseurana tänään, en olisi asiaa uskonut. Haluan kiittää teitä kaikkia, jotka ovat panoksellaan ja toiminnallaan tehneet tämän mahdolliseksi. Kyllähän te, joita minä erityisesti haluan kiittää, tiedätte sen, nimiä erikseen mainitsematta.

Ensi vuonna, kun jälleen tapaamme Kunnon Paikassa, on uuden puheenjohtajan valinta edessä. 2014 tiedotteessa kerroin, että jouduin vielä ”sakkokierrokselle”, koen sen nyt kiertäneeni kunnialla läpi.

Isänpäivänä 8.11. 2015

Ari Vaittinen



Pekka Vaittinen 1931-2014

Pekka tuli 12-vuotiaana yksin hevosella Karjalasta Hämeeseen

Kolmen evakkomatkan mies

Karjalasta, Muolaan pitäjän Sormulan kylästä syntyisin olevan, toijalalaisen **Pekka Vaittisen** lapsuutta hallitsi sota-aika. Sen jäljet näkyvät edelleen, sillä pikkupoikana käsiin räjähtänyt miina vei toisen silmän ja vaurioitti sormia. Evakkomatalle Vaittinen joutui lähtemään kolmesti.

Alina ja **Johannes Vaittisen** maanviljelijäperheeseen kuului viisi lasta sekä vaari. Lokakuussa 1939 isä oli jo lähtenyt sota-väkeen, kun muu perhe ensimmäisen kerran joutui evakkomatkalle.

– Lokakuun puolivälissä meille sanottiin, että nyt sota syttyy, ja mehän lähdettiin. Meidänkin kylästä lähti monta perhettä. Menimme ensin Perkjärven asemalle, jossa nousimme junaan ja jatkoimme Mikkeliin. Mikkeliissä meidät jaettiin, osa porukasta meni Juvalle ja meidän perhe Haukivuoreen. Olimme siellä kolme viikkoa, mutta palasimme takaisin kotiin, kun sotaa ei syttynytäkään, Pekka Vaittinen muistelee ensimmäistä ”harjoituslähtöä”.

Tukkireellä Alastarolle

Kotona perhe ehti olla parisen viikkoa, kun oli lähdettävä toden teolla. Tällä kertaa määränpäänä oli Alastaron Alannejoki. Muu perhe matkasi junalla, mutta 8-vuotias Pekka lähti perheen vanhimpana poikana ja tottuneena hevostenhoitajana **Pietari**-vaarinsa kanssa Perho-hevosella ja tukkireellä kovassa pakkasessa kohti määränpäättä.

– Hiljalleen kuljimme hevosella eteenpäin ja kyselimme aina välillä yösijaa. Matkaan meni pari viikkoa. Ensin menimme Loimaalle, josta meidät ohjattiin Alastarolle. Pikkupojasta matkanteke oli lähinnä jännittävää, ei siitä silloin niin mitään tajunnut. Ja hyvinhän se meni, mitään ongelmia ei ollut, Vaittinen kertoo. Alastarolta perhe siirtyi keväällä 1940 Vakka-Suomeen, meren äärelle Taivassaloon, Mattilan taloon.

– Siellä oli komea pirtti, jonka isäntä oli talvella hukkunut, ja talo jäänyt tyhjäksi. Myöhemmin **Urho Kekkonen Sylvi**-vaimon sisko osti pirtin.

Takaisin Karjalaan

Taivassalossa perhe asui vuoden päivät, kunnes matka jatkui Hämeeseen Kuurilaan ja keväällä 1942 takaisin Karjalaan, jossa odotti poltettu kotikylä. Jäljellä oli vain kivinavetan rauniot, johon rakennettiin ensimmäisenä uusi päällinen. Saunarakennuksesta tehtiin perheelle väliaikainen asunto. Varsinaista taloa ei kuitenkaan koskaan ehditty rakentaa, kun sota syttyi uudelleen. Kesäkuun 12. päivänä 1944 alkoi perheen kolmas evakkomatka. Tällä kertaa osoitteeksi annettiin Punkalaidun, Jalasjoen kylä.

Perheen vaari oli kuollut vuotta aiemmin ja isän jouduttua taas sotaan Pekasta oli tullut perheen pää. Äiti ja lapset matkasivat ensin yhdessä Luumäen asemalle, josta 12-vuotias Pekka lähti Keiho-hevosella ja kärryillä kohti Punkalaidunta ja muu perhe jatkoi matkaa junalla. Samaa matkaa taivalsi myös pari naapurikylän miestä, mutta ruuhkassa Pekka ja miehet joutuivat eroon toisistaan jo alkumatkassa. Sen jälkeen hän joutui matkaamaan yksin. Miehet Pekka tapasi vasta Hämeenlinnassa.

– Äidin oli pakko laskea minut yksin, koska ei ollut muuta vaih-

toehtoa. Se oli pakkotilanne. Matkasta minulla on erittäin hyvät muistot. Illan tullen kävin kyselemässä, mihin pääsisin yöksi. Joka paikassa minut otettiin hyvin vastaan.

Parolassa Pekka Vaittinen yöpyi vanhan pariskunnan luona, joka seuraavana aamuna lähetti pojan matkaan eväiden kera.

– Emäntä teki eväät ja isäntä valjasti hevosen. Osasin kyllä tehdä sen itsekin, mutta rinnustinta en saanut koskaan kiinni. Siihen piti hakea aina joku avuksi.

Punkalaitumelle 12-vuotias hevosmies saapui kesäkuun lopussa 1944. Punkalaitumella Vaittiset viipyivät vuoteen 1946, jolloin perhe osti Kalvolasta Ahlajärven kartanolta maapaikan. Isä Johannes oli palannut sodasta vahingoittumattomana syksyllä 1944.

Hämeen nuorimpia sotainvalideja

Jos isä selvisikin sodista loukkaantumatta, toisin kävi pojalle. Vuonna 1931 syntynyt Pekka Vaittinen on 25 prosentin sotainvalidi, Toijalan Seudun Sotainvalidien jäsen ja samalla sotainvalidien Hämeen piirin nuorimpia jäseniä. Vaittinen loukkaantui 11-vuotiaana 3.5.1943.

Perhe oli palannut vuotta aiemmin takaisin Karjalaan. Kotikylän maastoon oli sodan jäljiltä jäänyt monenlaisia sotatarvikkeita, ammuksia ja ruutikasoja, jotka kiinnostivat kovasti Pekkaa ja tämän saman ikäisiä kavereita, **Erkkiä** ja **Jaakkoa**. Pojat päättivätkin ryhtyä keräämään ammuksia, jotka he toimittivat muutamaa vuotta vanhemmalle **Ensulle**, joka räjäytti ne korusussa.

Kimmokeen ammusten keräämiseen kolmikko sai Jaakon isoäidiltä, joka oli kerran tuonut perunanuijan näköisen käsi-kranaatin sisälle ja ihmetelty, mikä kapistus oikein on.

Linja-autolla Viipurin sotilassairaalaan

Onnettomuutta edeltäneenä päivänä pojat olivat löytäneet maasta tulitikkulaatikkoo muistuttavan peltirasian, saksalaisen penaalimiinan. Outo esine kiehtoi poikia niin, että he päättivät seuraavan päivän iltana kokoontua tarkastelemaan löytöä tarkemmin.

Muut pojat eivät kuitenkaan päässeetkään paikalle, jolloin Pekka ryhtyi tutkimaan navetan viereen piilotettua peltilaatikkoo yksin. Hän rapsutti pitkällä puukapulalla ruostetta laatikon päältä, kun se räjähti.

Räjähdyksen sattuessa Pekka oli kotona sisarensa kanssa kahdestaan. Sisko riensi hakemaan apuun isää, joka oli naapurin isännän kanssa kyntämässä pellolla ja kuullut räjähdysten. Isä lähti viemään tajutonta poikaa hevoscärryillä vajaan kolmen kilometrin päähän valtatie varteen, josta linja-auto menisi vielä samana iltana Viipuriin. Naapurin tyttö kiiruhti edeltä polkupyörällä pysäyttämään bussia, jotta potilas saataisiin kyytiin ja toimitettua 55 kilometrin päähän Viipurin sotilassairaalaan.

Tajuihinsa loukkaantunut poika tuli vasta sairaalassa. Miina oli vinyt palan joka sormesta ja sirpaleita lentänyt oikeaan silmään, mikä uhkasi viedä näön myös vasemmasta silmästä. Jotta näkökyky saatiin pelastettua, jouduttiin loukkaantunut silmä poistamaan ja korvaamaan lasisilmällä.

Vaari kuoli samassa sairaalassa

Onnettomuuskevät 1943 oli Vaittisen perheelle muutenkin synkkä. Perheen vaari kuoli samaisessa Viipurin sotilassairaalassa päivä Pekan onnettomuuden jälkeen. Johannes-isä oli vasta palannut kotiin sairaalareissulta Viipurista, kun sieltä soitettiin kylän ainoaan puhelimeen, Monosen kauppaan, ja ilmoi-

tettiin vaarin kuolemasta.

Pekka joutui viettämään sairaalassa viisi viikkoa. Huonekaverina hänellä oli kaksi muuta silmävamman saanutta poikaa. Toinen oli loukkaantunut lankamiinasta ja toisella oli lipsahtanut pihkan irrotuksessa puukko silmään. Sairaalakaveriinsa, miinan uhriin, Vaittinen törmäsi reilut 50 vuotta myöhemmin sattumalta Ikaalisten kylpylässä.

Pekka Vaittinen ei ole vammoistaan katkera. Edes yhden silmän varassa eläminen ei ole tuottanut hankaluuksia.

– Kun menetin silmän jo 11-vuotiaana, siihen on niin tottunut. Ainoa silmä on sopeutunut hyvin näkemiseen ja siinä on vieläpä erittäin hyvä näkö. Vaikeampaa sopeutuminen olisi ollut, jos onnettomuus olisi tapahtunut vanhempana. Lisäksi terveys on ollut muutenkin erittäin hyvä.

Päävarastolta eläkkeelle

Työvuosinaan Vaittinen ehti tutustua useampaan ammattiin. Vuonna 1951 hän lähti Helsinkiin Rannikkoliikenteen palvelukseen, joka ajoi laivalla reittiliikennettä Helsingin edustan saarien välillä. Sen jälkeen työntajina seurasivat toijalalainen Rakennusliike Mattinen ja Niemelä, Toja Oy, Huuska Oy, Sementtivalimo sekä Postin päävarasto, jossa hän teki yli 30-vuotisen uran pääasiassa rekkakuskina. Eläkkeellä Vaittinen on ollut reilut 20 vuotta.

Vaimonsa **Tertun** hän tapasi Toijalassa vuonna 1948. Pari kihlautui vuonna -54 ja vihittiin seuraavana vuonna. Nyt Vaittisia on jo neljässä polvessa.

Muistona pikkupoikana yksin tehdystä evakkomatkasta Pekka Vaittisella on tallessa kärryt, joilla hän tuli Punkalaitumelle vuonna 1944. Pekan isä ja vaari rakensivat ne vuonna 1942,

kun perhe palasi välirauhan aikana Karjalaan ja työvälineistä oli huutava pula.

Kotikulmillaan Karjalassa Vaittinen on käynyt yli 200 kertaa ja toiminut myös oppaana Karjalan-matkoilla. Paikan hän tunnistaa edelleen, vaikka kotilasta ei olekaan jäljellä enää mitään.

Tarja Antola

Juttu julkaistu Akaan Seutu - lehdessä 16.7.2013



Pekka Vaittinen kotonaan 2013



Pekka Vaittinen on säilyttänyt kärryt, joilla hän tuli yksin Karjalasta Punkalaitumelle vuonna 1944. Kärryt ovat Vaittisen isän ja vaarin rakentamat. Raudoitukset teki seppä naapurista.



Parikkalan Vaittiset uima-altaalla. Kuva Lydia Iivonen.

Sattuipa kerran sukukokouksessa...

Parikkalan Vaittisten serkukset kokoontuivat perinteiseen "Serkusten seminaariin" lauantaina 22.8.2015. Tapaaminen oli lajissaan neljäs, ja niitä pidetään noin 2-3 vuoden välein. Tällä kertaa kokoonnuimme suvun alkukodin ulkopuolella Kymijoki-laaksossa, Kouvolan Ummeljoella Naukkarisen Pihapirtissä.

Mukaan oli päässyt puolisoineen 15:stä serkuksesta 12, mikä on varsin hyvä saavutus. Itäisin ja samalla pohjoisin vieras saapui Joensuusta, läntisimmät Rymättylästä Turun saaristosta ja kaukaisimmat Etelä-Saksasta asti. Elämän ruuhkavuosia elävä seuraava sukupolvi loisti poissaolollaan työ- yms. kiireidensä takia, vaan onneksi ei sentään mielenkiinnon puutteen vuoksi.

Kylmän ja sateisen kesän jälkeen nautimme täysin siemauksin lämpimästä ja kauniista elokuun lauantaista perinteisin menoin, syöden, saunoen ja kuulumisia vaihtaen. Kävimme myös tutustumassa paikallisen kyläpäällikön opastuksella kaksikiitorataiseen Ummeljoki KW -siviili-ilmailukenttään, jonka toimintaan meillä oli suora näköyhteys Pihapirtiltä.

Ilmavoimat osallistuivatkin sukutapaamiseemme kiitettävällä aktiivisuudella miljoonan lentomuurahaisen voimin: kerran vuodessa paikalle pörähtävä hyönteisparvi laskeutui uima-altaaseen illan tehdessä tuloaan, jolloin viimeisetkin uimarit katsoivat parhaimmaksi nousta kuivalle maalle.

Sija Kettunen

Tässäpä hyvä vihje muillekin sukuhaaroille. Järjestäkää omia sukuhaarakohtaisia sukutapaamisianne vaikkapa yhteisten sukukokousten välivuosina,

Vaittisen suvun Y-DNA-tutkimukset

Näytteitä otetaan kaikkiaan 15 kpl. 13 näytettä on jo valmistunut, mutta kahden osalta näytteet ovat eri syistä vasta menossa tutkittaviksi. Nuo kaksi näytettä ovat tärkeitä kokonaisuuden kannalta, koska molemmat ovat toinen pari kahdesta saman alueen Vaittisista. Näin ollen lopullisia tuloksia kannattaa vielä odottaa kaikkien osalta.

Sukuseuran tutkimuksen lisäksi on yksityisen toimesta teetetty yksi tutkimus Parikkalan Vaittisista. Kiteen-Rääkkylän Vaittisista oli kaksi näytettä mahdollisimman kaukaisista sukuhaaroista. Näiden ansiosta saadaan käyttöön Y-DNA:n muuntumisnopeuden vertailuarvojen todennäköisyys (65-85 %).

Jotakin on kuitenkin jo tässä vaiheessa pääteltävissä:

Muodostuu selvästi muutamia Vaittisten ryhmiä, jotka ovat geneettisesti lähempänä toisiaan:

Ruokolahti – Parikkala – (Impilahti)

Kitee – Muolaa – Jääski-Antrean Vaitit (Ruokolahti - Parikkala)

Kivennapa – Kurkijoki-Jaakkima

Alkuperäisen tavoiteasettelun joihinkin kysymyksiin on jo saatu vastauksia:

Kaikki näytteet ovat tyyppiä N-M232, eli kaikki Vaittiset ovat tulleet Suomeen itäistä reittiä.

Lähisukulaisuusryhmiä on mainittu jo edellä.

Kivennavan ja Muolaan Vaittiset eivät ole lähisukua toisilleen.

Jääski-Antrean Vaitit ovat aivan samoja Vaittisia kuin kaikki muutkin.

Ahti Hopperi

Vuoden 2016 vuosikokous

Ensi kesän vuosikokous pidetään Siilinjärven Vuorelassa Kylpylähotelli Kunnonpaikassa **16-17.7.2016**. Kokouspaikka on 10 kilometrin päässä Kuopion keskustasta Kallaveden rannalla ja hotellilla on myös oma uimaranta.

Kylpylässä on 7 erilaista allasta, erikoisuutena vuonna 2013 valmistunut värivalo- ja äänimaailma. Huoneisto- ja ateriahinnat ovat erittäin edulliset ja laadultaan korkeatasoiset. Voit tulla kylpylään koko perheen kanssa vaikka pidemmäksikin aikaa.

Tarkemmat tiedot vuosikokouspaikasta seuraavissa tiedotteissa. Merkitse ajankohta jo nyt kalenteriisi!

Olethan jo maksanut jäsenmaksusi

Ellet ole kahteen vuoteen maksanut jäsenmaksuasi, poistamme tietosi jäsenrekisteristämme ja tämän tiedotteen tulo lakkaa. Ehdit vielä maksaa vuoden 2015 jäsenmaksusi tilillemme FI87 5153 0420 0496 64. Jäsenmaksumme on **vain 10 euroa**, alle 18-vuotiailta lapsilta 5 euroa tai 20 euroa/perhe.

Mikäli osoitteesi on muuttunut, ilmoita uusi osoitteesi. Suku-seuran jäsenenä voivat olla myös kaikki Vaittisten jälkeläiset, vaikka sukunimi olisi muuttunut. Voit maksaa jäsenmaksun samalla myös useammasta perheenjäsenestä.

Sukuseuran tuotteita

Sukukirja Vaittisten suku I-II, Porvoo 2012

1984 sivua, kaikki Suomen Vaittiset henkilöhakemistossa yli 30.000 nimeä hintaan 130 euroa, sukuseuran jäsenille 110 euroa Kirjaa jäljellä enää muutamia kymmeniä kappaleita. Kirjoja saa Arilta, Pirjolta, Timolta, Jounilta ja Ahdilta

Pöytästandaari (kuva tiedotteen kannessa)

Hintaan 40 euroa, tilaus Arilta

Isännänviiri (kuva sivulla 3)

Hinta on arvioitua edullisempi, vain 60 euroa. Tilaus Ritvalta.

Hintoihin lisäksi todelliset postikulut.

Korjaukset ja täydennykset sukukirjaan

Savo-Karjalan Sukututkimustoimisto
ahti.kopperi@telemail.fi
www.telemail.fi/ahti.kopperi

Sukuseuran omat kotisivut

Parhaiten pysyt perillä sukuseuran tapahtumista vieraillemalla säännöllisesti sukuseuran www-sivuilla. Sieltä saat aina tuoreimmat tiedot sukuseuran tapahtumista. Sukuseuran kotisivuja hoitaa Jouni Vaittinen. Jos Sinulla on tiedotettavaa tai kysyttävää nettisivuista, ota yhteys Jouniin!

www.vaittistensukuseura.fi

Sukuseuran toimihenkilöt

Ari Vaittinen puheenjohtaja
0500 - 175 889
ari-o.vaittinen@pp.inet.fi

Sangenlahdentie 331
82335 RASIVAARA

Jouni Vaittinen varapuheenjohtaja Laaksolahdentie 11 L
050-5332 987 sukuseuran kotisivut 02730 ESPOO
jouni.vaittinen@saunalahti.fi

Pirjo Vaittinen sihteeri
040 - 770 8072

Nurmenkuja 4
33820 TAMPERE

Jorma Vaittinen hallituksen jäsen Joensuu 0500 - 276 096

Timo Vaittinen hallituksen jäsen Joensuu 0500 - 376 310

Ritva Vaittinen rahaston/jäsenrek. h. Joensuu 0500 - 374 739
timo_ritva@netti.fi



*Hyvää Joulun
odotusta ja
erittäin hyvää
Uutta Vuotta
2016 jokaiselle
sukuseuran
Jäsenelle !*